

Nyhetsbrev om EU-rätt nummer 3 2015

Innehåll

AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.	1
Skadeståndsrätt	1
Allmänna principer	2
Straffrätt	2
Fri rörlighet	2
EU-DOMSTOLEN	3
Avgöranden rörande Sverige	3
Förslag till avgöranden rörande Sverige	4
Institutionell rätt och allmänna principer	4
Processrätt	5
Skatterätt	5
Konkurrensrätt och statligt stöd	7
Inre marknaden	7
Övriga rättsområden	7
NYA MÅL	12
DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN	12
ÖVRIGT	13

INLEDNING

Välkomna till ett nytt nummer av Nyhetsbrevet. Vi rapporterar bl.a. om intressanta domar i EU-domstolen rörande Sverige – Sverige fälldes i fördragsbrotttalan i den så kallade postmomsdomen och Högsta domstolen har fått svar på sin tolkningsfråga om länkning i målet C More. Från hemmaplan noteras bl.a. två intressanta avgöranden från Justitiekanslern rörande ersättningsfrågor i samband med åsidosättandet av ”förbudet mot dubbelbestraffning”. Detta och mycket annat återfinns i referaten nedan.

AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.

Skadeståndsrätt

Svea hovrätt har den 21 april 2015 meddelat dom i mål T 17927-11. Målet rörde en talan om **skadestånd mot staten** på grund av att det förekommit otillåtet statligt stöd (jfr artikel 107 FEUF), i detta fall i form av att staten genom ändringar i **reklamskattelagen** skulle ha utgett stöd till käreandebolagets konkurrenter utan att anmäla detta stöd till kommissionen för prövning. Hovrätten lämnade, liksom tingsrätten, talan utan bifall. Den uttalade bl.a. att ”det inte kan anses innebära en avvikelse från ett normalt gällande system [vilket tidigare konstaterats vara en förutsättning för att åtgärden ska utgöra stöd] att vissa delar av reklammarknaden betalar reklamskatt enligt en lägre skattesats än andra - och ibland med rätt till grundavdrag - samt i vissa fall åtnjuter hel befrielse från skatt. **Villkoret att stödet ska utgå av statliga medel är alltså inte uppfyllt.** Därmed är den ordning som följer av reklamskattelagen inte att anse som ett statligt stöd i EU-rättslig mening”.

Allmänna principer

Kammarrätten i Stockholm har den 12 mars 2015 meddelat dom i målen 1353-14 och 1354-14. I målet uppkom **fråga om** den omständigheten att den skattskyldige varit föremål för **förundersökning, som lagts ned**, avseende samma skatteuppgifter skulle **hindra att hon nu ålades skattetillägg**. Kammarrätten konstaterade att en åklagares beslut att lägga ned en förundersökning inte innebar att personen i fråga blivit slutligt frikänd eller dömd i den mening som avses i Europakonventionen. Det fanns alltså **inget hinder** mot att ålägga henne skattetillägg.

Justitiekanslern har i två beslut (ärendena 6528-13-40 och 8203-13-40, beslut 2015-03-31) bedömt anspråk om skadestånd (6258) respektive ersättning enligt frihetsberövandelagen (8203). I båda ärendena hade förbudet mot dubbel lagföring och dubbla straff när det gäller skattetillägg och ansvar för skattebrott åsidosatts. Justitiekanslern ansåg inte att det beträffande skadestånd fanns anledning att, inom ramen för statens frivilliga skadeståndsreglering fanns anledning att utge skadestånd för sådana åsidosättanden av förbudet som inträffat före juni 2013 (när domen som kom att bli NJA 2013 s. 502 meddelades). Justitiekanslern framhöll bl.a. att resningsinstitutet, som ju enligt rättsfallet NJA 2013 s. 746 ska tillämpas redan från tidpunkten för Europadomstolens dom i målet Zolotukhin den 10 februari 2009, skiljer sig som rättsmedel ifrån skadeståndet i flera avseenden, både vad gäller funktion och förutsättningar. Justitiekanslern ansåg däremot ersättning enligt frihetsberövandelagen kunna utgå, som en "ofrånkomlig konsekvens av den tolkning av resningsbestämmelserna som Högsta domstolen stannat för i NJA 2013 s. 746".

Straffrätt

Hovrätten för Västra Sverige har den 26 mars 2015 meddelat dom i mål B 1728-15. Målet rörde en litauisk medborgare som i tingsrätten dömdes för försök till stöld, grovt rattfylleri och olovlig körning. Mannen hade tidigare lagförts i Sverige vid fyra tillfällen, i samtliga fall för tillgreppsbrott begångna under 2014. Hovrätten uttalade att **utvisning** får ske först när någons **personliga beteende utgör ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen och som går utöver den störning av ordningen i samhället som varje lagöverträdelse innebär**, och kom fram till att det villkoret inte var uppfyllt i detta fall.

Svea hovrätt har den 13 februari 2015 meddelat dom i mål B 1585-15, som också rörde frågan om **utvisning av en EU-medborgare**. Mannen dömdes i tingsrätten för **grov stöld bestående i fickstöld av en mobiltelefon**. Han hade kort tid dessförinnan frigivits villkorligt från ett fängelsestraff för likartad brottslighet. Hovrätten hänvisade till samma rättsregel som återgivits i föregående referat, och uttalade att intresset av att förhindra sådana allvarliga kränkningar av enskildas integritet och äganderätt som ett sådant brott utgör **får anses utgöra ett sådant grundläggande samhällligt intresse som kan motivera utvisning**. Den tilltalades beteende framstod enligt hovrätten – i ljuset av den tidigare domen för grov stöld – som **ett verkligt och allvarligt hot mot detta samhällliga intresse**. Då han saknade egentlig förankring i Sverige var det inte oproportionerligt att utvisa honom.

Fri rörlighet

Kammarrätten i Stockholm har den 13 mars 2015 meddelat dom i mål 3522-14. Målet gällde frågan om en i Frankrike bosatt person som i samband med ett besök i

Sverige fick **sjukvård som inte var planerad**. Eftersom han saknade intyg om rätt till vård i Sverige fick han bekosta vården själv. Han har emellertid **rätt till ersättning** för vården. Frågan är **vem som ska ersätta** honom för den – Försäkringskassan eller landstinget. Enligt kammarrätten skulle frågan avgöras utifrån **förordningen (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (grundförordningen)**. Enligt **artiklarna 18.1 och 27.2 i grundförordningen** ska den försäkrade personen ha rätt till vårdförmåner under sin vistelse i den behöriga medlemsstaten. Vårdförmånerna ska utges av den behöriga institutionen och på denna institutions bekostnad. Kammarrätten uttalade att landstinget skulle anses vara behörig institution i bestämmelsernas mening. Vården skulle alltså bekostas primärt av landstinget. Slutligt skulle kostnaden dock, enligt artikel 27.4 i grundförordningen, bekostas av Försäkringskassan. Detta innebar dock **inte någon skyldighet för Försäkringskassan att utge ersättning till vårdtagaren**. Då det varken av EU-rättsliga eller nationella bestämmelser framgår någon skyldighet för Försäkringskassan att ersätta vårdtagaren för vården bifölls Försäkringskassans överklagande.

EU-DOMSTOLEN

Avgöranden rörande Sverige

EU-domstolen fällde genom dom 2015-04-21 i mål C-114/14 **Sverige för fördragsbrott**. Sverige hade enligt domstolen underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 132.1 a respektive artikel 135.1 h i direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt, **genom att från mervärdesskatteplikt inte undanta tjänster och därmed förenade varuleveranser som tillhandahålls av det offentliga postväsendet** – med undantag för persontransporter och telekommunikationstjänster – **och tillhandahållandet till det nominella värdet av frimärken** giltiga som betalningsmedel för sådana posttjänster inom landets territorium. Sverige förpliktades att ersätta rättegångskostnaderna.

Mål C-279/13 gällde **tolkning av direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället**. **Högsta domstolen** hade i ett mål mellan C More Entertainment AB och Linus Sandberg med ursprungligen fem tolkningsfrågor begärt förhandsavgörande rörande s.k. **"länkning"**. Målet hade sin grund i att Sandberg hade publicerat klickbara länkar på en webbplats genom vilka internetanvändare kunde få tillgång till direktsändningar, på en annan webbplats, av ishockeymatcher utan att behöva erlagga den betalning som den som driver den andra webbplatsen begär för sådan tillgång. Sedan Högsta domstolen hade återkallat fyra av tolkningsfrågorna, ansåg EU-domstolen att den återstående frågan skulle förstås på så sätt att den ställts för att få klarhet i om artikel 3.2 i direktivet ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning som innebär att **ensamrätten** för de radio- och TV-företag som avses i artikel 3.2 d i direktivet **utvidgas** till sådana överföringar till allmänheten som direktsändningar av idrottsevenemang på internet – såsom dem i det nationella målet – skulle kunna utgöra. EU-domstolen gav i dom 2015-03-26 sammanfattningsvis följande svar: Artikel 3.2 i direktivet ska tolkas på så sätt att den inte utgör hinder för nationell lagstiftning som innebär att ensamrätten för de radio- och televisionsföretag som avses i artikel 3.2 d i direktivet utvidgas till sådana överföringar till allmänheten som direktsändningar av idrottsevenemang på internet – såsom dem i det nationella

målet – skulle kunna utgöra. Detta gäller dock under förutsättning att en sådan utvidgning inte påverkar skyddet för upphovsrätten.

Tribunalen avgjorde genom dom 2015-04-16 målet T-402/12, vilket hade anknytning till Sverige. I december 2011 hade Frankrike till kommissionen anmält ett förslag till förordning om innehållet i och villkoren för framläggande av **den årliga rapporten om ämnen i nanopartikelform**. Därefter inleddes den tre månader långa s.k. frysningsperioden. Den förlängdes med ytterligare tre månader. Den 16 april 2012, **under frysningsperioden**, ansökte Carl Schlyter, **svensk ledamot i Europaparlamentet** från juni 2004 till juli 2014, numera ordförande i EU-nämnden, om **tillgång till det detaljerade utlåtande som kommissionen hade avgivit i ärendet**. Genom skrivelse den 7 maj 2012 avslag kommissionen ansökan. Efter bekräftande ansökan avslag kommissionen genom beslut den 27 juni 2012 Schlyters ansökan. I oktober 2012 översände kommissionen en kopia av det detaljerade utlåtandet till Schlyter. Schlyter väckte emellertid, med åberopande av tre grunder, talan hos tribunalen talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut den 27 juni 2012. Tribunalen konstaterar efter omfattande prövning av den första grunden, som avser felaktig rättstillämpning, i huvudsak följande: Ett utlämnande under frysningsperioden av ett detaljerat utlåtande som kommissionen har avgett inom ramen för förfarandet motverkar inte nödvändigtvis syftet med förfarandet. Att kommissionen lämnar ut ett detaljerat utlåtande enligt vilket förslaget till teknisk föreskrift kan skapa hinder för varors eller tjänsters fria rörlighet eller för tjänsteleverantörers etableringsfrihet på den inre marknaden äventyrar inte syftet bestående i att en teknisk föreskrift ska vara förenlig med unionsrätten. Tribunalen underkänner kommissionens och Frankrikes argument rörande risken för en minskning av medlemsstaternas samarbetsvilja och för att ett fördragsbrottsförfarande påverkas om det detaljerade utlåtandet lämnas ut. Av det anförda följer att det angripna beslutet ska ogiltigförklaras i den del kommission nekade tillgång till det detaljerade utlåtandet. Det finns inte anledning att pröva om kommissionen med hänsyn till det detaljerade utlåtandets beskaffenhet hade rätt att under frysningsperioden grunda sitt beslut på en allmän presumtion att det skulle skada syftet med en utredning att lämna ut handlingen. Det finns inte heller anledning att pröva den andra och den tredje grunden för talan.- I domslutet ogiltigförklarar tribunalen kommissionens beslut den 27 juni 2012 och förordnar att kommissionen ska bära sina rättegångskostnader och ersätta Schlyters rättegångskostnader. Frankrike, Finland och Sverige, som intervenerat, ska bära sina rättegångskostnader.

Förslag till avgöranden rörande Sverige

Institutionell rätt och allmänna principer

I mål C-409/13 hade **Europeiska unionens råd yrkat att kommissionens beslut** den 8 maj 2013 **genom vilket den hade återkallat sitt förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om allmänna bestämmelser för makroekonomiskt stöd till tredjeländer skulle ogiltigförklaras**. Grunden till tvisten var oenighet mellan rådet och kommissionen rörande kommissionens **genomförandebefogenhet**. EU-domstolen konstaterade i dom 2015-04-14 att kommissionen varken hade antagit det angripna beslutet med åsidosättande av principen om tilldelade befogenheter, principen om institutionell jämvikt eller

principen om lojalt samarbete, vilka stadfästas i artikel 13.2 FEU, eller principen om demokrati i artikel 10.1 och 10.2 FEU. Kommissionen hade dessutom iakttagit motiveringsskyldigheten i artikel 296 andra stycket FEUF. Talan kunde därför inte vinna bifall såvitt avser någon av de tre grunder som hade åberopats av rådet. I domslutet ogillade EU-domstolen rådets yrkande.

Processrätt

Mål C-510/13 gällde tolkning av direktiv 2003/55/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas samt av direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktivet 2003/55. Ungersk domstol ville i huvudsak veta **om direktivet 2009/73/EG, vilket skulle införlivas senast den 3 mars 2011**, och bland annat de nya bestämmelser som införts i artikel 41.17 i det direktivet, **är tillämpligt på ett överklagande av ett beslut fattat av en tillsynsmyndighet, där beslutet fattades före utgången av fristen för införlivande och överklagandet därav ännu inte hade avgjorts när fristen löpte ut**. EU-domstolen gav i dom 2015-03-19 sammanfattningsvis följande svar:

1) Direktivet 2009/73/EG, vilket skulle införlivas senast den 3 mars 2011, och bland annat de nya bestämmelser som införts i artikel 41.17 i det direktivet är inte tillämpligt på ett överklagande av ett sådant beslut fattat av en tillsynsmyndighet som det som är i fråga i det nationella målet, där beslutet fattades före utgången av fristen för införlivande och överklagandet därav ännu inte hade avgjorts när fristen löpte ut.

2) Artikel 5 i förordning (EG) nr 1775/2005 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten, jämförd med samma förordnings bilaga, och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna utgör **hinder för nationell lagstiftning om överklagande** till behörig domstol för prövning av om en tillsynsmyndighets rättsakter är lagenliga. En sådan lagstiftning gör det under sådana omständigheter som de som är i fråga i det nationella målet inte möjligt att ge en aktör som E.ON Földgáz Trade Zrt rätt att överklaga ett beslut från den myndigheten avseende föreskrifterna om gasnätet.

Skatterätt

Mål C-499/13 gällde **tolkning av proportionalitetsprincipen och principen om skatteneutralitet samt direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt**. Polsk domstol ville i huvudsak ha svar på om artiklarna 9, 193 och 199.1 g i direktivet utgör hinder för bestämmelse i nationell lag, vilken - med avseende på försäljning av fast egendom på exekutiv auktion - ålägger den **förrättningsman** som har genomfört försäljningen, **att beräkna, uppbära och betala mervärdesskatten** på intäkten från denna transaktion inom den föreskrivna fristen. EU-domstolen gav i dom 2015-03-26 sammanfattningsvis följande svar:

1) Artiklarna 9, 193 och 199.1 g i direktiv 2006/112/EG utgör inte hinder för bestämmelse i nationell lag, vilken - med avseende på en försäljning av fast egendom på exekutiv auktion - ålägger en aktör, nämligen den förrättningsman som har genomfört försäljningen, att beräkna, uppbära och betala in mervärdesskatten på intäkten från denna transaktion inom den föreskrivna fristen.

2) Proportionalitetsprincipen utgör inte hinder för bestämmelse i nationell lag, enligt vilken en förrättningsman ansvarar med hela sin förmögenhet för den mervärdesskatt som ska betalas på intäkten från en försäljning av fast egendom på exekutiv auktion för det fall vederbörande inte fullgör sin skyldighet att uppbära och betala in skatten, under förutsättning att förrättningsmannen faktiskt förfogar över de rättsliga medel

som krävs för att fullgöra denna skyldighet, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva.

3) Artiklarna 206, 250 och 252 i mervärdesskattedirektivet och principen om skatteneutralitet utgör inte hinder för bestämmelse i nationell lag, enligt vilken den betalningsskyldiga person som nämns i bestämmelsen är skyldig att beräkna, uppbära och betala in mervärdesskatten vid exekutiv försäljning av egendom utan att avdrag från detta belopp kan göras för den ingående mervärdesskatt som säljaren har betalat från beskattningsperiodens början till och med den dag skatten uppburits av den beskattningsbara personen.

Mål C-76/14 gällde **tolkning av artikel 110 FEUF**. Rumänsk domstol ville veta om artikeln utgör hinder dels för att en medlemsstat inför en **skatt på motorfordon** som är tillämplig på importerade fordon då de registreras för första gången i medlemsstaten och på fordon som redan är registrerade i medlemsstaten när äganderätten till ett sådant fordon överförs för första gången i medlemsstaten, dels för att medlemsstaten undantar fordon som redan är registrerade och för vilka det erlagts en tidigare gällande skatt från betalning av utsläppsskatt. EU-domstolen gav i dom 2015-04-14 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln ska tolkas så, att a) den inte utgör hinder för att en medlemsstat inför en skatt på motorfordon som ska utgå på importerade begagnade motorfordon när de registreras för första gången i medlemsstaten och på fordon som redan är registrerade i medlemsstaten vid den första övergången av äganderätten till sådana fordon i samma stat, och b) den utgör hinder för att medlemsstaten från betalning av skatten undantar fordon som redan är registrerade och för vilka en tidigare gällande skatt har erlagts som befunnits strida mot unionsrätten. – Rumänien hade yrkat att EU-domstolen, för det fall denna bedömer att ett skattesystem, såsom det som är aktuellt i det nationella målet, strider mot artikel 110 FEUF, skulle begränsa domens rättsverkningar i tiden. EU-domstolen konstaterade emellertid i domskälen att det **saknades anledning att begränsa domens verkningar i tiden**.

Mål C-42/14 gällde **tolkning av direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt**. Polsk domstol ville i huvudsak få svar på frågor om artiklarna 14.1, 15.1 och 24.1 i direktivet ska tolkas så, att **i samband med uthyrning av en fastighet ska leveranser av el, värme och vatten samt tillhandahållande av sophämtning**, som ombesörjs av utomstående företag till förmån för en hyresgäst som direkt nyttjar dessa varor och tjänster, anses vara utförda av hyresvärden när denne har ingått ett avtal om tillhandahållande av dessa varor och tjänster och endast överför kostnaderna på hyresgästen. EU-domstolen gav i dom 2015-04-16 sammanfattningsvis följande svar:

1) Artiklarna 14.1, 15.1 och 24.1 i direktiv 2006/112/EG ska tolkas så, att i samband med uthyrning av en fastighet ska leveranser av el, värme och vatten samt tillhandahållande av sophämtning, som ombesörjs av utomstående företag till förmån för en hyresgäst som direkt nyttjar dessa varor och tjänster, anses vara utförda av hyresvärden när denne har ingått ett avtal om tillhandahållande av dessa varor och tjänster och endast överför kostnaderna på hyresgästen.

2) Detta direktiv ska tolkas så, att uthyrning av en fastighet och ett samtidigt tillhandahållande av vatten, el och värme samt sophämtning i princip ska anses utgöra flera separata och självständiga tillhandahållanden som i mervärdesskattehänseende ska bedömas vart och ett för sig, med undantag för det fall då de olika delarna i transaktionen, inbegripet sådana delar som påvisar det

ekonomiska skälet att ingå avtalet, har ett så nära samband att de tillsammans objektivt sett utgör en enda odelbar ekonomisk transaktion och det därför vore konstlat att skilja dem åt. Det ankommer på den nationella domstolen att göra de nödvändiga bedömningarna” med beaktande av samtliga omständigheter som rör uthyrningens genomförande och de tillhörande tjänsterna, särskilt innehållet i själva avtalet.

Konkurrensrätt och statligt stöd

Mål C-672/13 gällde **tolkning av artiklarna 107 FEUF och 108 FEUF**. Ungersk domstol ville ha svar **på om statlig garanti, till förmån för kreditinstitut i syfte att främja möjlighet att skaffa bostad, kan anses utgöra statligt stöd** i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF och - om så är fallet - om garantin omfattas av **anmälningsskyldighet** enligt artikel 108.3 FEUF och vilka **konsekvenser** ett åsidosättande av den skyldigheten innebär. EU-domstolen gav i dom 2015-03-19 sammanfattningsvis följande svar:

- 1) Den garanti som ställs ut av ungerska staten med stöd av regeringsdekret nr 12/2001 om stöd i syfte att främja möjligheten att skaffa bostad, och som enbart ställts ut till förmån för kreditinstitut, utgör a priori ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. Det ankommer emellertid på den nationella domstolen att närmare bedöma om en sådan garanti är selektiv genom att särskilt fastställa om den ändring av 2001 års dekret som påstås ha ägt rum under år 2008 innebär att denna garanti kan ställas ut till förmån för andra ekonomiska aktörer än enbart kreditinstitut och - i så fall - om denna omständighet kan påverka garantins selektiva karaktär.
- 2) Om det antas att den nationella domstolen kvalificerar den statliga garantin som statligt stöd, måste den statliga garantin anses utgöra ett nytt stöd och den ska därmed enligt artikel 108.3 FEUF ha anmälts till kommissionen i förväg. Det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera om Ungern har fullgjort denna skyldighet och - om så inte är fallet - konstatera att garantin är olaglig.
- 3) De som beviljats en statlig garanti såsom den som är aktuell i det nationella målet, vilken beviljats i strid med artikel 108.3 FEUF och vilken således är rättsstridig, saknar möjlighet att vidta rättsliga åtgärder enligt unionsrätten.

Inre marknaden

Övriga rättsområden

Mål C-533/13 gällde **tolkning av direktiv 2008/104/EG om arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag**. Finländsk domstol ville veta om artikel 4.1 i direktivet ska tolkas så, att nationella myndigheter, inbegripet nationella domstolar, är skyldiga att underlåta att tillämpa sådana nationella bestämmelser som innehåller förbud mot eller begränsningar av anlitan av arbetskraft som hyrs ut av bemanningsföretag som inte är motiverade av något av de skäl av allmänintresse som följer av artikeln 4.1. EU-domstolen gav i dom 2015-03-17 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln ska tolkas så att den endast riktar sig till behöriga myndigheter i medlemsstaterna genom att ålägga dem skyldighet att göra en översyn i syfte att försäkra sig om att eventuella förbud mot eller begränsningar av anlitan av arbetskraft som hyrs ut av bemanningsföretag är motiverade och således, att den inte ålägger nationella domstolar skyldighet att underlåta att tillämpa sådana bestämmelser i nationell rätt som innehåller förbud mot eller begränsningar av

anlitande av arbetskraft som hyrs ut av bemanningsföretag, vilka inte är motiverade av skäl av allmänintresse i den mening som avses i artikeln 4.1.

Mål C-266/13 gällde **tolkning av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen**. Nederländsk domstol ville i huvudsak ha svar på om en anställd, som är medborgare i den medlemsstat han eller hon är bosatt i och i vilken hans eller hennes inkomst beskattas, som arbetar ombord på ett fartyg – vilket för tredje stats flagg och används i olika delar av världen – och som tidigare varit anställd av ett företag med säte i bosättningsmedlemsstaten men som har bytt arbetsgivare och numera är anställd hos ett företag med säte i Schweiz, samtidigt som han eller hon alltjämt är bosatt i samma medlemsstat och arbetar på samma fartyg, ingår i den **personkrets som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen** i ändrad och uppdaterad lydelse. EU-domstolen gav i dom 2015-03-19 sammanfattningsvis följande svar:

1) Förordningen i ändrad och uppdaterad lydelse, ska tolkas enligt följande. En anställd som är medborgare i den medlemsstat han eller hon är bosatt i och i vilken hans eller hennes inkomst beskattas, som arbetar ombord på ett rörlägningsfartyg – vilket för en tredje stats flagg och används i olika delar av världen, bland annat ovanför vissa medlemsstaters kontinentalsockel – och som tidigare varit anställd hos ett företag med säte i bosättningsmedlemsstaten, men som har bytt arbetsgivare och numera är anställd hos ett företag med säte i Schweiz, samtidigt som han eller hon alltjämt är bosatt i samma medlemsstat och arbetar på samma fartyg, ingår i den personkrets som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen.

2) De bestämmelser i avdelning II i förordningen, i ändrad och uppdaterad lydelse, som avser bestämmande av tillämplig nationell lagstiftning ska tolkas enligt följande. En medborgare i en medlemsstat – eller i Schweiziska edsförbundet – som utför lönearbete ombord på ett fartyg vilket för en tredje stats flagg utanför unionens territorium, exempelvis ovanför en medlemsstats kontinentalsockel, men som är anställd av ett företag som har sitt säte i Schweiziska edsförbundet, omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat där arbetsgivaren har sitt säte. Under sådana omständigheter som i det nationella målet ska medborgaren emellertid omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat där vederbörande är bosatt om tillämpningen av lagstiftningen i den stat där arbetsgivaren har sitt säte, i överensstämmelse med förordningen, skulle innebära att vederbörande ansluts till ett frivilligt försäkringssystem eller inte ansluts till något system för social trygghet.

Mål C-316/13 gällde **tolkning av direktiv 2003/88/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden och av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna** ("stadgan"). Fransk domstol ville veta om **begreppet arbetstagare**, i den mening som avses i artikel 7 i direktivet och artikel 31.2 i stadgan, omfattar en person som har beviljats en plats vid ett **Arbets- och aktivitetscenter för funktionshindrade ungdomar och vuxna** som, tillfälligt eller permanent, inte kan arbeta i ett vanligt företag, i en skyddad verkstad eller för ett center för förmedling av hemarbete och som inte heller kan bedriva verksamhet som egenföretagare. EU-domstolen gav i dom 2015-03-26 sammanfattningsvis följande svar: Begreppet arbetstagare i den mening som avses i artikel 7 i direktivet och i artikel 31.2 i stadgan ska tolkas så, att det kan omfatta en person som beviljats en plats vid ett sådant arbets- och aktivitetscentrum som det som är i det nationella målet.

Mål C-556/13 gällde **tolkning av rådets tredje direktiv 90/232/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon samt av principerna om fri rörlighet för personer och varor och den allmänna icke-diskrimineringsprincipen**. I artikel 2 i direktivet anges följande: Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att all obligatorisk trafikförsäkring skall – på grundval av en enda premie och för hela avtalstiden omfatta hela gemenskapens territorium, även under perioder när fordonet befinner sig i andra medlemsstater under avtalstiden, och – på grundval av denna enda premie tillförsäkra det skydd som krävs i varje medlemsstat enligt dess lagstiftning, eller det skydd som krävs enligt lagstiftningen i den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande, om detta är högre. - Litauisk domstol ville veta om artikeln 2 ska tolkas så, att en premie som varierar beroende på om det försäkrade fordonet endast ska användas inom den medlemsstats territorium där fordonet är normalt hemmahörande eller inom hela unionens territorium motsvarar **begreppet ”enda premie”** i den mening som avses i artikeln. EU-domstolen gav i dom 2015-03-26 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln ska tolkas så, att en premie som varierar beroende på om det försäkrade fordonet endast ska användas inom den medlemsstats territorium där fordonet är normalt hemmahörande eller om det ska användas inom hela Europeiska unionens territorium inte motsvarar begreppet ”enda premie”, i den mening som avses i den artikeln.

Mål C-601/13 gällde **tolkning av direktiv 2004/18/EG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster**. Portugisisk domstol önskade svar på fråga om artikel 53.1 a i direktivet utgör hinder för att upphandlande myndighet, vid upphandling av intellektuella tjänster, inför ett **tilldelningskriterium som gör det möjligt att bedöma kvaliteten hos de arbetslag som anbudsgivarna har föreslagit** för kontraktets fullgörande och som tar hänsyn till arbetslagets sammansättning samt erfarenhet och meriter hos dem som ingår i det. EU-domstolen gav i dom 2015-03-26 sammanfattningsvis följande svar: Vid upphandling av intellektuella tjänster – utbildning och rådgivning – utgör artikeln 53.1 a inte hinder för att den upphandlande myndigheten inför ett kriterium som gör det möjligt att bedöma kvaliteten hos de arbetslag som anbudsgivarna har föreslagit för kontraktets fullgörande och som tar hänsyn till arbetslagets sammansättning samt erfarenhet och meriter hos dem som ingår i det.

I mål C-67/14 har EU-domstolen efter begäran från Bundessozialgericht, Tyskland, att besvara **frågan om en medlemsstat får utesluta personer som är medborgare i andra medlemsstater, som inte utövar eller inte längre utövar förvärvsverksamhet och som är hjälpbehövande från rätten till icke avgiftsfinansierade förmåner som ska täcka levnadsomkostnader**, i den mening som avses i förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. **Generaladvokaten** har 2015-03-26 i sitt förslag till avgörande anfört sammanfattningsvis följande: Rätten att fritt röra sig och arbeta utgör en grundläggande och absolut frihet i unionsrätten. Unionslagstiftaren har emellertid bedömt det vara nödvändigt att reglera uppehållsrätten för medlemsstaternas medborgare. I artikel 7 i direktivet 2004/38 föreskrivs i huvudsak att varje unionsmedborgare ska ha rätt att uppehålla sig inom en annan medlemsstats territorium under längre tid än tre månader om den berörda personen är anställd eller egenföretagare i den mottagande medlemsstaten, eller för egen och sina

familjemedlemmars räkning har tillräckliga tillgångar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under vistelsen, samt har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i den mottagande medlemsstaten. Som ett bevis på att den rätt till fri rörlighet och uppehållsrätt som följer därav är av grundläggande karaktär, reglerar artikel 14 i direktivet 2004/38 på ett restriktivt sätt möjligheterna att utvisa en unionsmedborgare som inte uppfyller ovannämnda villkor. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att EU-domstolen besvarar de tolkningsfrågor som ställts av Bundessozialgericht på följande sätt:

- 1) Artikel 24.2 i direktivet 2004/38/EG ska tolkas så, att den inte utgör hinder för bestämmelser i en medlemsstat som innebär att personer som är medborgare i andra medlemsstater, vilka har uppehållsrätt utöver tre månader för att söka arbete på grundval av artikel 14.4 b i direktivet 2004/38, utesluts från rätten till vissa "särskilda icke avgiftsfinansierade kontantförmåner" i den mening som avses i artikel 70.2 i förordning nr 883/2004, i dess lydelse enligt förordning nr 1244/2010, vilka även utgör "socialt bistånd" i den mening som avses i direktivet 2004/38, när medborgare i den mottagande medlemsstaten som befinner sig i samma situation garanteras sådana förmåner.
- 2) Artikel 24.2 i direktivet 2004/38/EG ska tolkas så, att den utgör hinder för bestämmelser i en medlemsstat som innebär att personer som är medborgare i andra medlemsstater, vilka söker arbete i den mottagande medlemsstaten efter att ha fått tillträde till arbetsmarknaden där, automatiskt och utan någon individuell prövning utesluts från rätten till vissa "särskilda icke avgiftsfinansierade kontantförmåner" i den mening som avses i artikel 70.2 i förordning nr 883/2004, i dess lydelse enligt förordning nr 1244/2010, vilka även utgör "socialt bistånd" i den mening som avses i direktiv 2004/38, när medborgare i den mottagande medlemsstaten som befinner sig i samma situation garanteras sådana förmåner.
- 3) Under sådana omständigheter som de som är för handen i målet vid den nationella domstolen har barnen till en medborgare i en medlemsstat, som arbetar eller har arbetat i den mottagande medlemsstaten, och den förälder som har den faktiska vårdnaden om barnen uppehållsrätt i den sistnämnda staten enbart på grundval av artikel 10 i förordning (EU) nr 492/2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen. Upphållsrätten är inte villkorad av att de har tillräckliga tillgångar och en heltäckande sjukförsäkring i den staten. / *Generaladvokatens förslag har redan kommenterats, se: http://www.euractiv.fr/sections/royaume-uni-en-europe/la-cour-de-justice-de-lue-denonce-laide-sociale-automatique-aux?utm_source=EurActiv+Newsletter&utm_campaign=cb522e6f41-newsletter_dernières_infos&utm_medium=email&utm_term=0_da6c5d4235-cb522e6f41-55453409 /*

Mål C-527/13 gällde **tolkning av direktiv 79/7/EEG om successivt genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet samt av ramavtalet om deltidsarbete**. Spansk domstol ville ha svar på frågor om artikel 4 i direktivet utgör hinder för nationell lagstiftning som föreskriver att sådana avbrott i avgiftsinbetalningarna som omfattas av referensperiod för en avgiftsfinansierad invaliditetspension, och som följer på en deltidsanställning, tillgodoräknas arbetstagaren genom att de lägsta avgiftsunderlag som gällt vid varje tidpunkt multipliceras med nedsättningskoefficienten för anställningen, medan det inte föreskrivs någon sådan nedsättning om avbrotten följer på en heltidsanställning. EU-domstolen gav i dom 2015-04-14 sammanfattningsvis följande svar:

- 1) Artikeln utgör inte hinder för nationell lagstiftning som föreskriver att sådana avbrott i avgiftsinbetalningarna som omfattas av referensperiod för en avgiftsfinansierad invaliditetspension, och som följer på en deltidsanställning, tillgodoräknas arbetstagaren genom att de lägsta avgiftsunderlag som gällt vid varje tidpunkt multipliceras med nedsättningskoefficienten för anställningen, medan det inte föreskrivs någon sådan nedsättning om avbrotten följer på en heltidsanställning.
- 2) Ramavtalet om deltidsarbete, som finns som bilaga till direktiv 97/81/EG, är inte tillämpligt på lagstiftning i en medlemsstat som föreskriver att sådana avbrott i avgiftsinbetalningarna som omfattas av referensperioden för en avgiftsfinansierad invaliditetspension, och som följer på en deltidsanställning, tillgodoräknas arbetstagaren genom att de lägsta avgiftsunderlag som gällt vid varje tidpunkt multipliceras med nedsättningskoefficienten för anställningen, medan det inte föreskrivs någon sådan nedsättning om avbrotten följer på en heltidsanställning.

Mål C-3/14 gällde **tolkning av direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster ("ramdirektivet") och av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster ("direktivet om samhällsomfattande tjänster")**. Polsk domstol ville ha svar på frågor om artiklarna 7.3 och 20 i ramdirektivet ska tolkas så, att nationell regleringsmyndighet är **skyldig att inleda ett förfarande** enligt den första av dessa artiklar när den - i syfte att lösa en tvist mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en medlemsstat - avser att vidta åtgärder för att i enlighet med artikel 28 i direktivet om samhällsomfattande tjänster säkerställa tillgång till icke-geografiska nummer, och dessa åtgärder kan inverka på marknaden. EU-domstolen gav i dom 2015-04-16 sammanfattningsvis följande svar:

- 1) Artiklarna 7.3 och 20 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektiv) ska tolkas så, att nationell regleringsmyndighet är skyldig att inleda det förfarande som föreskrivs i den första av dessa artiklar när den - i syfte att lösa en tvist mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en enda medlemsstat - avser att vidta åtgärder för att i enlighet med artikel 28 i direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster) säkerställa tillgång till icke-geografiska nummer, och dessa åtgärder kan påverka handeln mellan medlemsstater.
- 2) Artikel 7.3 i ramdirektivet ska tolkas så, att en åtgärd som vidtas av den nationella regleringsmyndigheten i syfte att garantera slutanvändare tillgång till icke-geografiska nummer i enlighet med artikel 28 i direktivet om samhällsomfattande tjänster ska anses inverka på handeln mellan medlemsstaterna, om åtgärden direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt kan påverka denna handel på ett icke obetydligt sätt.

De förenade målen C-271/14 och C-273/14 gällde tolkning av direktiv 89/105/EEG om **insyn i de åtgärder som reglerar prissättningen på humanläkemedel** och deras inordnande i de nationella sjukförsäkringssystemen. Fransk domstol ville ha svar på frågor om artikel 6 i direktivet ska tolkas så, att den **motiveringsskyldighet** som föreskrivs i artikeln är tillämplig på ett beslut om avförande av en farmaceutisk produkt från en förteckning över läkemedel som ersätts utöver det schablonbelopp som gäller för sjukhusvistelser. EU-domstolen gav i dom 2015-04-16 sammanfattningsvis följande svar: Artikeln ska tolkas så, att den motiveringsskyldighet som föreskrivs i leden 3 och 5 i den artikeln är tillämplig på ett beslut som skärper ersättningsvillkoren eller minskar ersättningsnivån avseende ett

läkemedel genom att utesluta detta från förteckningen över farmaceutiska specialiteter för vilka ersättning utgår från de obligatoriska sjukförsäkringssystemen, utöver den ersättning som utgår för tjänster under en sjukhusvistelse, vilka ersätts enligt ett schablonbelopp för vistelse och vård.

Mål C-388/13 gällde **tolkning av direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter** på den inre marknaden ("direktiv om otillbörliga affärsmetoder"). Ungersk domstol ville ha svar på frågor som gällde felaktig information från en näringsidkare till en konsument. EU-domstolen klargjorde sammanfattningsvis följande i dom 2015-04-16: Direktivet ska tolkas så, att lämnande av felaktig information från en näringsidkare till en konsument ska anses utgöra en "**vilseledande affärsmetod**", i den mening som avses i direktivet, trots att informationen endast lämnades till **en enda konsument**. Direktivet ska tolkas så, att det, när en affärsmetod redan uppfyller samtliga kriterier i artikel 6.1 i direktivet för att kvalificeras som en vilseledande handling gentemot konsumenten, inte är nödvändigt att kontrollera om ett sådant agerande även strider mot kravet på att näringsidkaren ska tillämpa god yrkessed i artikel 5.2 a i samma direktiv innan det på goda grunder kan fastställas att agerandet är **otillbörligt och därmed förbjudet** enligt artikel 5.1 i direktivet.

NYA MÅL

Kammarrätten i Stockholm har begärt förhandsavgörande i mål C-155/15, Karim. Ansökan inkom den 1 april 2015. Tolkningsfrågan finns ännu inte publicerad på domstolens hemsida.

Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har begärt förhandsavgörande i mål C-180/15, Borealis m.fl. Ansökan inkom den 21 april 2015. Tolkningsfrågan finns ännu inte publicerad på domstolens hemsida.

DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN

Torsdagen den 21 maj 2015 kl. 09.30 håller domstolen, första avdelningen, muntlig förhandling i mål C-252/14, Pensioenfonds Metaal en Techniek. Målet rör en begäran om förhandsavgörande från Högsta förvaltningsdomstolen angående följande tolkningsfråga:

Utgör artikel 63 FEUF hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken utdelning från ett inhemskt bolag beskattas med källskatt om aktieägaren har hemvist i en annan stat medan utdelningen - om den tillfaller en inhemsk aktieägare - omfattas även schablonmässigt bestämd skatt beräknad på en fiktiv avkastning, som sett över tid är avsedd att motsvara den ordinarie beskattningen av all kapitalavkastning?

Samma dag och tid lämnar generaladvokaten sitt förslag till avgörande inför domen i mål C-569/13, Bricmate. Målet rör en begäran om förhandsavgörande från Förvaltningsrätten i Malmö angående följande tolkningsfrågor:

Är rådets genomförandeförordning (EU) nr 917/2011 av den 12 september 2011 om införande av en slutgiltig antidumpningstull och slutgiltigt uttag av den preliminära tull som införts på import av vissa keramiska plattor med ursprung i Folkrepubliken Kina ogiltig på någon av följande grunder:

- 1) Att EU-institutionernas utredning innehåller uppenbara sakfel,
- 2) Att EU-institutionernas utredning innehåller uppenbart felaktiga bedömningar,

- 3) Att kommissionen åsidosatt omsorgsplikten och artiklarna 3.2 och 3.6 i rådets förordning (EG) nr 1225/20092 av den 30 november 2009 om skydd mot dumpad import från länder som inte är medlemmar i Europeiska gemenskapen,
- 4) Att kommissionen åsidosatt sina skyldigheter enligt artikel 20.1 i förordning nr 1225/2009 och åsidosatt Bolagets rätt till försvar,
- 5) Att kommissionen i strid med artikel 17 i förordning nr 1225/2009 underlåtit att beakta den information som Bolaget tillhandahållit, och/eller
- 6) Att kommissionen brustit i motiveringsskyldigheten (enligt artikel 296 EUF-fördraget)?

ÖVRIGT

Den 11 mars 2015 publicerade regeringen Skr. 2014/15:65 ”**Verksamheten i Europeiska unionen under 2014**”. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/19766/a/255630>

Den 12 mars 2015 beslöt regeringen att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till **kompletterande svenska lagregler som behövs för att EU:s arvsförordning ska kunna tillämpas i Sverige**. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/20051/a/255647>.

Den 12 mars 2015 beslöts lagrådsremiss om ”**Miljöbalken och EU:s kemikalielagstiftning**”. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/19982/a/255802>.

Den 17 mars 2015 bordlades prop. 2014/15:77 ”**Genomförande av brottsofferdirektivet**”. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/19675/a/255919>

EU:s medlemsstater samarbetar inom ”**e-juridik**” för att förbättra och utveckla användningen av modern teknik i **gränsöverskridande rättsliga förfaranden** samt för att bidra till ett **förbättrat samarbete** mellan rättsliga myndigheter i olika medlemsstater. Samarbetet syftar även till att skapa lättillgänglig och sammanhållen information om EU-rätten och om medlemsstaternas rättssystem via en webbplats, e-juridikportalen. Den 27 mars 2015 publicerade Justitiedepartementet faktabladet Ju 2015.01, vilket återfinns via denna länk: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/25/65/65/3d1aef1b.pdf>

Tribunalen hävde genom dom 2014-12-17 i mål T-400/10 till viss del de åtgärder om bl.a. frysning av tillgångar som gällde **Hamas**. Sedan domen har överklagats, har rådet den 30 mars 2015 förklarat att Hamas finns **kvar på förteckningen över terroristorganisationer** till dess att överklagandet har avgjorts av EU-domstolen. Se härom: <http://www.euractiv.com/sections/global-europe/eu-keeps-hamas-terror-list-despite-court-ruling-313341>

Den 1 april 2015 publicerades Ds 2015:18 ”**Patientrörlighet inom EES - vissa kompletterande förslag**”. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/19791/a/256482>

Den 8 april 2015 bordlades prop. 2014/15:93 ” **Avtal om val av domstol - 2005 års Haagkonvention** ”. Konventionen innehåller regler om avtal för vilken domstol som ska pröva en tvist när parterna finns i olika länder. Konventionen gör det lättare för

företag som handlar och gör investeringar utanför EU att förutse vilken domstol som kommer att pröva en eventuell tvist. Konventionen innebär också ökade möjligheter att verkställa en dom utanför EU. I propositionen föreslås svenska lagregler som ska komplettera konventionen. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/20114/a/256853>

Den 14 april 2015 bordlades prop. 2014/15:96 ” **Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar** ”. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/18255/a/257420>

Kommissionen har enligt pressmeddelande den 15 april 2015 sänt ett **meddelande** om invändningar **till Google** om prisjämförelsetjänsten och inleder ett separat formellt granskningsförfarande om Android. **Meddelandet gäller fråga om missbruk av dominerande ställning**. Se härom: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4780_sv.htm

Ett interinstitutionellt avtal om bättre lagstiftning slöts mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen 2003. Avtalet omfattar bland annat institutionernas samarbete, metoder för bättre lagstiftningskvalitet och bättre genomförande. **Kommissionen väntas presentera ett förslag till uppdaterat avtal den 28 april 2015**. Inför detta planeras en diskussion i Allmänna rådet för att förbereda rådets ståndpunkt i de kommande förhandlingarna. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/6707/a/257696>